

บทที่ 3

การผลิตและการตลาดของกล้วยไข่

ในบทก่อนได้กล่าวถึงความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการปลูกกล้วยไข่ ซึ่งเกี่ยวกับประวัติกล้วยไข่ แหล่งเพาะปลูกกล้วยไข่ในประเทศไทย ลักษณะทั่วไปของกล้วยไข่ คุณค่าทางอาหาร ตลอดจนการปลูกกล้วยไข่ในประเทศไทย สำหรับบทนี้จะได้กล่าวถึงการผลิตกล้วยไข่ของจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งได้แก่ สภาพทั่วไปเกี่ยวกับจังหวัดกำแพงเพชร สภาพการปลูกกล้วยไข่ของจังหวัดกำแพงเพชร และการตลาดของกล้วยไข่ทั้งตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ

การผลิตกล้วยไข่ในจังหวัดกำแพงเพชร

1. สภาพทั่วไปของจังหวัดกำแพงเพชร

1.1 สภาพภูมิอากาศ

เนื่องจากจังหวัดกำแพงเพชรตั้งอยู่ในละติจูดที่ต่ำ ดังนั้นในฤดูหนาวจึงไม่หนาวจัดและฤดูร้อนก็ไม่ร้อนมาก ฤดูกาลในจังหวัดกำแพงเพชรแบ่งเป็น 3 ฤดู

- ฤดูฝน เริ่มประมาณปลายเดือนพฤษภาคม โดยมีระยะฝนตกชุกประมาณเดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายน และสิ้นสุดประมาณกลางเดือนตุลาคม
- ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน จนถึงสิ้นเดือนมกราคม ฤดูภูมิทั่วไปไม่ลดต่ำมาก

- ฤดูร้อน เริ่มเดือนกุมภาพันธ์ จนถึงกลางเดือนพฤษภาคม โดยในเดือนเมษายนจะเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุด

สถิติข้อมูลสภาพภูมิอากาศคาบ 8 ปี (พ.ศ. 2524-2531)

ของจังหวัดกำแพงเพชรแสดงอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี 27.32 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุด 37.64 องศาเซลเซียส ในเดือนเมษายน และอุณหภูมิต่ำสุด 17.12 องศาเซลเซียส ในเดือนธันวาคม ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยทั้งปี 1,300.95 มิลลิเมตร ปริมาณสูงสุด 271.51 มิลลิเมตรในเดือนกันยายน รายละเอียดแสดงไว้ในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงข้อมูลภูมิอากาศเฉลี่ย คาบ 8 ปี (พค.2524-2531)

เดือน	อุณหภูมิ			ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันฝนตก (วัน)
	สูงสุด (ซ)	ต่ำสุด (ซ)	เฉลี่ย (ซ)		
มกราคม	31.70	17.16	23.85	0.54	0.25
กุมภาพันธ์	35.04	20.18	27.85	13.81	2.62
มีนาคม	36.46	22.02	29.14	17.60	3.00
เมษายน	37.64	24.72	30.71	44.88	6.00
พฤษภาคม	35.44	25.09	29.61	196.16	13.88
มิถุนายน	33.23	24.85	28.25	176.45	19.50
กรกฎาคม	32.23	24.55	27.95	148.65	17.50
สิงหาคม	32.37	24.55	27.67	173.28	20.38
กันยายน	32.52	24.11	27.61	271.51	18.25
ตุลาคม	31.96	24.22	26.99	187.50	16.50
พฤศจิกายน	30.84	21.42	25.61	70.73	7.00
ธันวาคม	29.81	17.12	23.63	245.00	1.12
เฉลี่ย	33.32	22.50	27.32	108.41	10.50
รวมเฉลี่ย	-	-	-	1,300.95	126.00

ที่มา : สถานีตรวจอากาศ จังหวัดกำแพงเพชร

1.2 สภาพเศรษฐกิจ

1.2.1 การเกษตรกรรม

จังหวัดกำแพงเพชรเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ที่ อื้ออานวยต่อการประกอบอาชีพด้านการเกษตรเป็นอย่างมาก ดังนั้นประชากรส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพเกษตรกรรม รายได้ส่วนใหญ่ของจังหวัดจึงมาจากภาคเกษตรกรรม โดยเฉพาะด้านกสิกรรม เป็นสาขาการผลิตที่ทำรายได้ที่สำคัญเป็นอันดับหนึ่งของจังหวัด โดยทำรายได้ประมาณปีละ 6,000 ล้านบาท ทั้งนี้มีการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจอันได้แก่ ข้าว อ้อย ถั่วเหลือง มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเขียว และพืชไร่อื่น ๆ นอกจากการกสิกรรมแล้วสาขาอื่นที่ทำรายได้ในภาคเกษตรกรรม ได้แก่ การปศุสัตว์ การประมงและการป่าไม้

1.2.2 การอุตสาหกรรม

จังหวัดกำแพงเพชรเป็นจังหวัดที่อุตสาหกรรมขยายตัวอย่างรวดเร็วสูงเป็นอันดับ 2 ในเขตภาคเหนือตอนล่าง รองจากจังหวัดนครสวรรค์ อุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมการเกษตรเพื่อรองรับผลิตผลทางการเกษตรของจังหวัด รองลงมาได้แก่ อุตสาหกรรมบริการ อุตสาหกรรมก่อสร้าง-ตกแต่ง อุตสาหกรรมอาหาร เครื่องดื่มและยา และอุตสาหกรรมอื่น ๆ

2. สภาพการปลูกกล้วยไข่ของจังหวัดกำแพงเพชร

2.1 ประวัติ

การปลูกกล้วยไข่ของจังหวัดกำแพงเพชร เริ่มปลูกที่บ้านเกาะตาล หมู่ 8 ตำบลแสนทอง อำเภอขาณุวรลักษบุรี โดยชาวจีนชื่อ นายหะคิง แซ่เล่า เดิมมีอาชีพรับจ้างที่จังหวัดนครปฐม ภายหลังเปลี่ยนอาชีพเป็นอาชีพหาบเร่ เดินทางระหว่างจังหวัดนครสวรรค์กับจังหวัดกำแพงเพชร และได้มาตั้งรกรากอยู่ในหมู่บ้านดังกล่าว โดยนำหน่อพันธุ์กล้วยไข่จากจังหวัดนครสวรรค์มาปลูก คาดว่าอยู่ในช่วงระหว่างปี 2465-2470 ต่อมาพันธุ์กล้วยไข่จากสวนนี้จึงได้แพร่ขยายออกไปยังอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดกำแพงเพชรและจังหวัดอื่น ๆ เช่น จังหวัดตาก ปัจจุบันแหล่งปลูกเดิมนี้ได้ปลูกน้อยลง เนื่องจากเกษตรกรได้หันไปปลูกอ้อย เพราะราคาอ้อยขยับตัวสูงขึ้น

2.2 เนื้อที่การเพาะปลูก

จังหวัดกำแพงเพชรเป็นจังหวัดที่มีสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมแก่การปลูกกล้วยไข่ จึงทำให้กำแพงเพชรเป็นแหล่งปลูกกล้วยไข่เพื่อการค้าที่สำคัญ พื้นที่การเพาะปลูกกล้วยไข่ในปีการเพาะปลูก 2523/24 มีจำนวน 20,719 ไร่ และเพิ่มขึ้นทุกปี

แต่ในปีการเพาะปลูก 2526/27 พื้นที่เพาะปลูกได้ลดลงเหลือ 11,993 ไร่ และหลังจากปีการเพาะปลูก 2526/27 เป็นต้นมาจนถึงปี 2529/30 เนื่องจากการเพาะปลูกเพิ่มขึ้นเป็น 29,717 ไร่ เมื่อเทียบกับปีการเพาะปลูก 2526/27 แล้ว เพิ่มขึ้นจำนวน 17,724 ไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 147.79 และเมื่อเทียบกับปี 2523/24 แล้ว เพิ่มขึ้นจำนวน 8,998 ไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 43.43 ดังรายละเอียดแสดงไว้ในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แสดงพื้นที่การเพาะปลูกกล้วยไข่ของจังหวัดกำแพงเพชร ปีการเพาะปลูก 2523/24-2529/30

ปีการเพาะปลูก	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)
2523/24 ¹	20,719
2524/25 ²	22,616
2525/26 ³	27,052
2526/27 ⁴	11,993
2527/28 ⁵	17,818
2528/29 ⁶	20,201
2529/30 ⁷	29,717

หมายเหตุ : พื้นที่เพาะปลูกที่แสดง เป็นพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมดของจังหวัด ซึ่งไม่มีพื้นที่เสียหาย

ที่มา : ¹ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรมส่งเสริมการเกษตร, ฝ่ายวิเคราะห์ข้อมูลส่งเสริมการเกษตร, "รายงานสภาพการเพาะปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น," ปีการเพาะปลูก 2523/24, หน้า 207

² เรื่องเดียวกัน, ปีการเพาะปลูก 2524/25, หน้า 206

³ เรื่องเดียวกัน, ปีการเพาะปลูก 2525/26, หน้า 200

⁴ เรื่องเดียวกัน, ปีการเพาะปลูก 2526/27, หน้า 198

⁵ เรื่องเดียวกัน, ปีการเพาะปลูก 2527/28, หน้า 195

⁶ เรื่องเดียวกัน, ปีการเพาะปลูก 2528/29, หน้า 202

⁷ เรื่องเดียวกัน, ปีการเพาะปลูก 2529/30, หน้า 203

เนื้อที่การเพาะปลูกกล้วยไข่ปีการเพาะปลูก 2529/30 เมื่อเทียบกับผลไม้อื่นชนิดอื่นของจังหวัดกำแพงเพชรแล้ว พบว่ามีเนื้อที่ปลูกมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่ มะม่วง กล้วยน้ำว้า มะพร้าว และอื่น ๆ ตามลำดับ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 3.3

แหล่งปลูกกล้วยไข่ที่สำคัญของจังหวัดจากรายงานของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชรปีการเพาะปลูก 2529/30 ดังรายละเอียดที่แสดงในตาราง 3.4 พบว่า อันดับหนึ่งได้แก่ อำเภอเมือง มีเนื้อที่ปลูกทั้งสิ้น 19,594 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 65.94 ของพื้นที่ปลูกกล้วยไข่ทั้งจังหวัด มีจำนวนเกษตรกร 1,312 ราย รองลงมาได้แก่ อำเภอ ไทรงาม มีเนื้อที่ปลูก 3,499 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 11.78 ของเนื้อที่ปลูกกล้วยไข่ทั้งจังหวัด และอันดับ 3 ได้แก่ อำเภอคลองขลุง มีเนื้อที่ปลูก 2,399 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 8.07 ของเนื้อที่ปลูกกล้วยไข่ทั้งจังหวัด มีเกษตรกรจำนวน 207 ราย

สภาพการปลูกกล้วยไข่ของจังหวัดกำแพงเพชร เป็นการปลูกแบบพื้นราบ ไม่มีการยกทรงสวน มีการใช้เครื่องทุ่นแรง อุปกรณ์การเกษตรต่าง ๆ มีการใช้ปุ๋ยเคมีไม่ค่อยใช้ยาป้องกันกำจัดโรคหรือแมลงศัตรูพืช แต่ใช้ยาปราบวัชพืชมากกว่า เนื่องจากชาวสวนให้ความสำคัญเกี่ยวกับการดูแลความสะอาดแปลงปลูกกล้วยไข่มาก จะไม่ปล่อยให้หญ้าขึ้นรกรุงรัง จึงทำให้ไม่ค่อยมีโรคหรือแมลงรบกวน และนอกจากนี้ยังทำให้กล้วยไข่ที่ผลิตได้มีคุณภาพดีด้วย สำหรับขนาดสวนกล้วยไข่ในจังหวัดกำแพงเพชรแยกเป็นขนาดเล็ก 1 ถึง 10 ไร่ ขนาดกลางมากกว่า 10 ถึง 30 ไร่ และขนาดใหญ่มากกว่า 30 ไร่ขึ้นไป ซึ่งมีจำนวนน้อยรายเมื่อเทียบกับสวนขนาดอื่น ๆ

การตลาดของกล้วยไข่

1. การตลาดภายในประเทศ

1.1. การจำหน่าย

ชาวสวนกล้วยไข่ ไม่ประสบปัญหาด้านการจำหน่าย เนื่องจากพ่อค้ามารับซื้อถึงที่สวนเพราะถนนสะดวก เข้าถึงภายในหมู่บ้านและสวน ชาวสวนจะไม่จำหน่ายผลผลิตให้กับผู้บริโภครโดยตรง แต่จะจำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง พ่อค้าที่มารับซื้อผลผลิตมีทั้งพ่อค้าในท้องถิ่นและพ่อค้าต่างถิ่น (แผนภูมิที่ 3.1) สัดส่วนการจำหน่ายเป็นดังนี้

1.1.1 พ่อค้าในท้องถิ่น ประมาณว่ามีจำนวนร้อยละ 35 ของผลผลิตทั้งหมด พ่อค้าในท้องถิ่นเป็นพ่อค้าภายในหมู่บ้าน และจากอำเภออื่น ๆ ของจังหวัดรวมทั้งจากอำเภอเมือง ซึ่งพ่อค้านี้จะนำกล้วยไข่ที่ซื้อจากชาวสวนไปขายให้กับพ่อค้าปลีก เพื่อ

ตารางที่ 3.3 สถิติข้อมูลสภาพการปลูกข้าวในเขตพื้นที่ 2529/2530 (1 ไร่.29-30 (ม.บ.30) จังหวัดกำแพงเพชร

หน่วย : ไร่

ที่	อำเภอ/ไร่ ชื่อพืช	เมืองกำแพงเพชร		หริภุญไชย		คลองขลุง		เขาพริก		โกรน		ลานกระบือ		คลองลาน		รวมพื้นที่ปลูก ทั้งหมด/ไร่
		ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่		
1	มะพร้าว	2,403	358	540	300	5,788	1,132	2,803	1,375	507	202	200	80	130	1,780	17,598
2	ทุเรียน	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2
3	เงาะ	-	51	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	52
4	ส้มเขียวหวาน	-	-	-	-	473	19	260	-	-	-	18	2	-	-	772
5	ส้มจุก	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	5
6	ส้มเกลี้ยง	-	-	30	8	284	47	-	-	-	-	11	-	-	-	378
7	ส้มโอบ	14	-	45	20	456	59	85	-	-	-	20	3	5	8	715
8	มะม่วง	3,045	2,200	750	80	4,635	989	2,220	755	2,255	850	280	140	1,648	590	20,437
9	มะม่วงหิมพานต์	60	5	19	12	391	142	-	40	-	7	-	10	-	16	702
10	ขนุน	654	32	320	400	166	86	271	68	510	8	56	2	735	70	3,378
11	กล้วย	80	33	6	-	84	5	170	103	80	8	78	2	90	16	753
12	ฝรั่ง	10	-	75	20	192	43	97	26	252	17	318	4	55	20	1,129
13	หน่อไม้ฝรั่ง	468	27	70	30	91	13	184	71	21	5	32	7	211	54	1,294
14	มะเขาม	60	30	60	45	231	97	80	30	36	10	48	2	240	125	1,094
15	หนุ่ย	49	36	80	40	2,232	151	165	20	312	38	290	10	250	180	3,853
16	กระเทียม	-	-	18	40	44	4	10	4	-	-	4	-	-	10	134
17	มะนาว	58	-	10	10	294	15	55	5	80	17	42	-	35	30	651
18	กล้วยน้ำว้า	910	10	3,500	200	1,490	619	2,050	100	970	50	1,420	-	160	3,603	19,392
19	กล้วยหอม	120	-	25	10	425	-	80	-	30	-	630	-	80	-	1,400
20	กล้วยไข่	19,594	-	1,766	-	2,399	-	111	-	3,499	-	1,359	-	989	-	29,717
21	ข้าว	20	32	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	52
22	ขมิ้น	-	-	6	2	-	-	19	7	-	-	-	-	-	-	34
23	กาแฟ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	6	-	16
รวม	23 ชนิด	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	103,558ไร่

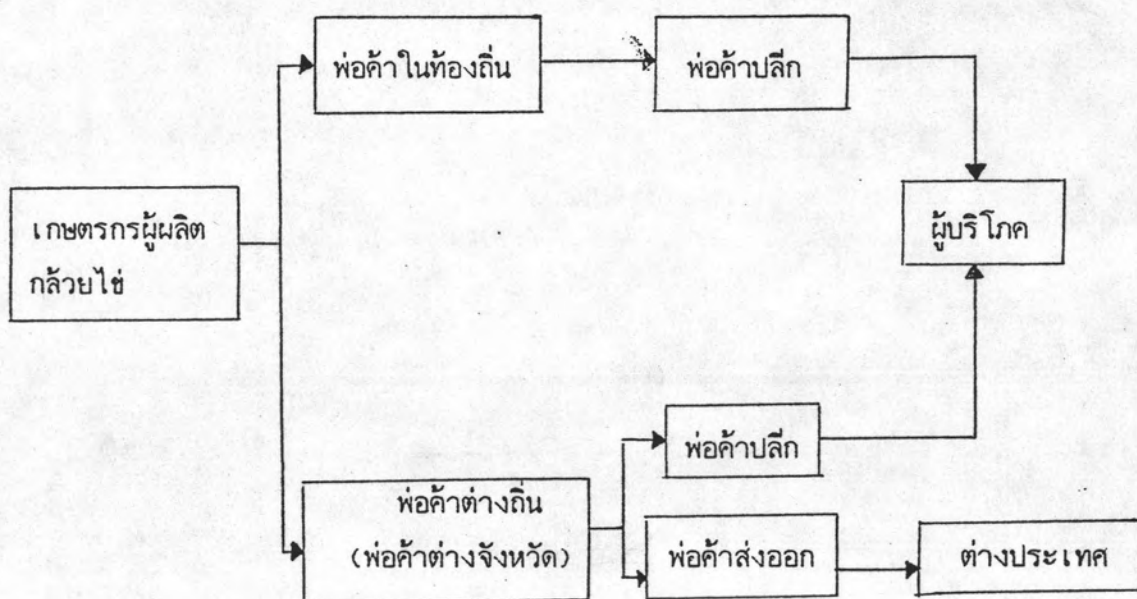
ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 3.4 รายละเอียดเนื้อที่ปลูกกล้วยไข่และจำนวนเกษตรกรแยกตามอำเภอของ
ปีการเพาะปลูก 2529/30

อำเภอ	เนื้อที่ปลูก(ไร่)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร(ราย)
1. เมือง	19,594	65.94	1,312
2. ลานกระบือ	1,359	4.57	141
3. คลองขลุง	2,399	8.07	207
4. คลองลาน	989	3.33	77
5. พรานกระต่าย	1,766	5.94	133
6. ไทรงาม	3,499	11.78	305
7. ชาณุวรลักษบุรี	111	0.37	37
รวม	29,717	100	2,212

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แผนภูมิที่ 3.1 แสดงช่องทางการจำหน่ายกล้วยไข่จากเกษตรกรผู้ผลิตจนถึงผู้บริโภค

ภาพที่ 3.1 สภาตลาดกลางขายปลีบ้านปากอ่าง อำเภอเมือง
จังหวัดกำแพงเพชร

ขายต่อให้กับผู้บริโภค ตลาดกลางขายปลีกผู้บริโภคล่วงโซ่ที่สำคัญของจังหวัดกำแพงเพชร คือ ตลาดบ้านปากอ่าง อยู่ห่างจากจังหวัดประมาณ 12 กิโลเมตร ไปทางจังหวัดนครสวรรค์ในเส้นทางสายเอเชีย (ภาพที่ 3.1)

1.1.2 พ่อค้าต่างถิ่นหรือพ่อค้าต่างจังหวัด ประมาณว่ามีจำนวนร้อยละ 65 ของผลผลิต พ่อค้าต่างถิ่นที่มาซื้อจากหลายจังหวัดในหลายภาคของประเทศ ได้แก่ เชียงใหม่ อุดรดิตถ์ สุโขทัย นครสวรรค์ ขอนแก่น ร้อยเอ็ด สิงห์บุรี อ่างทอง นครศรีธรรมราช เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีพ่อค้าจากตลาดใหญ่ในกรุงเทพฯ ได้แก่ ตลาดสี่มุมเมือง ซึ่งพ่อค้าต่างถิ่นนี้จะนำผลผลิตที่ซื้อมานี้ไปขายส่งให้กับพ่อค้าปลีก และพ่อค้าส่งออก เพื่อจำหน่ายให้กับผู้บริโภคและส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศตามลำดับ

วิธีการจำหน่าย

ก. พ่อค้าจะติดต่อซื้อจากชาวสวนกล้วยไข่โดยตรง เนื่องจากเคยติดต่อซื้อขายกันมาจนคุ้นเคย หรือมีการตกลงสัญญากันล่วงหน้าไว้ว่าจะซื้อขายกันอีกในปีถัดไป

ข. พ่อค้าจะติดต่อผ่านนายหน้า เพื่อความสะดวก ประหยัดเวลา และได้ผลผลิตเพียงพอกับความต้องการในการซื้อครั้งหนึ่ง โดยพ่อค้าจะเป็นผู้รับผิดชอบจ่ายค่านายหน้า นายหน้าจะติดต่อชาวสวนที่มีผลผลิตอยู่ในรายชื่อที่สามารถติดต่อจำหน่ายได้ รวบรวมให้ได้ตามจำนวนที่พ่อค้าต้องการ เมื่อถึงเวลาที่พ่อค้าจะมารับผลผลิต ชาวสวนจะตัดกล้วยไข่มากองทั้งเครือ รองด้วยใบตอง เพื่อป้องกันการบอบช้ำ พ่อค้าจะพิจารณาความสมบูรณ์ของกล้วยไข่และเสนอราคา ชาวสวนจะเป็นผู้ต่อรอง จนเป็นที่ตกลงพอใจกันทั้ง 2 ฝ่าย พ่อค้าจะชำระราคาซื้อแก่ชาวสวนเป็นเงินสดทันที ไม่มีการขายเชื่อหรือค้างชำระ ต่อจากนั้นพ่อค้าจะนำกล้วยไข่ขึ้นรถบรรทุก แต่ก่อนจะขึ้นรถพ่อค้าจะทำชำแหละกล้วยไข่ออกจากเครือเป็นหวี ๆ เพื่อความสะดวกในการขนส่ง หั่นรถและข้าง ๆ รถจะปูและบุด้วยใบกล้วย 2-3 ชั้น เพื่อกันไม่ให้กล้วยช้ำ เนื่องจากความร้อนของรถ การเรียงกล้วยจะวางหวีกล้วยคว่ำลงเป็นชั้น ๆ จนเต็มรถ

1.2 การกำหนดราคากกล้วยไข่

หน่วยในการซื้อขายกล้วยไข่จะใช้หน่วยที่เรียกว่า "ตั้ง" เป็นหลัก กล้วยไข่ 1 ตั้ง หมายถึง กล้วยไข่หวีที่มีผลสมบูรณ์ 6 หวีในแต่ละเครือ ถ้าเครือใดมีกล้วยหวีสมบูรณ์ไม่ครบ 6 หวี ก็จะนำกล้วยไข่เครืออื่นมานับรวมด้วย ทั้งนี้จะไม่นับรวมกล้วยหวีสุดท้ายของเครือที่มีผลเล็กหรือลีบ ซึ่งเรียกว่า "กล้วยก้อย" หรือหวีที่มีผลแตกเกิน 2 ผล ซึ่งในการขายจะถือว่าเป็นผลประโยชน์แก่พ่อค้าผู้ซื้อ เมื่อพ่อค้าซื้อกล้วยไข่ไปแล้วจะชำแหละกล้วยขายเป็นหวี ๆ กล้วยก้อยหรือกล้วยหวีที่แตกเกิน 2 ผล จึงเป็นผลพลอยได้

สำหรับผู้ซื้อ ชาวสวนจึงไม่ยากให้มีกล้วยก้อยหรือกล้วยหวีที่แตกเกิน 2 ผลดังกล่าว เพราะจะทำให้ขายผลผลิตน้อย

หน่วยในการนับกล้วยไข่เป็นดังนี้

กล้วยหก หมายถึง กล้วยที่มีหวีสมบูรณ์ 6 หวี ใน 1 เครือ นับเป็น

1 ตัง

กล้วยสาม หมายถึง กล้วยที่มีหวีสมบูรณ์ 3 หวี ใน 1 เครือ

การนับจึงต้องใช้กล้วย 2 เครือ นับเป็น 1 ตัง

กล้วยสี่ หมายถึง กล้วยที่มีหวีสมบูรณ์ 4 หวี ใน 1 เครือ

การนับจึงต้องใช้กล้วย 3 เครือ นับเป็น 2 ตัง

การคำนวณนับจำนวนตั้งของกล้วยไข่ทำเพื่อหาจำนวนเงินรวมในการซื้อขาย เพื่อป้องกันความผิดพลาดเนื่องจากการซื้อขายครั้งหนึ่ง ๆ มีปริมาณมากและมีหน่วยในการนับหลายประเภท ชาวสวนจะแยกกล้วยไข่ที่มีหน่วยนับประเภทเดียวกันไว้เป็นกองเดียวกัน กล้วยแต่ละเครือจะมีแท่งไม้ขนาดเล็ก ซึ่งเรียกว่า ตัว กำกับไว้ทุกเครือ ชาวสวนจะนับจำนวนตัวจากแต่ละกองแล้วคำนวณหาจำนวนตั้ง เช่น กล้วยสาม จะหารจำนวนตัวด้วย 2 ก็จะได้จำนวนตั้งรวมทั้งหมด กล้วยสี่ จะคูณจำนวนตัวด้วย 2 แล้วหารด้วย 3 สำหรับกล้วยหก ไม่ต้องคูณหรือหาร เพราะกล้วย 1 หวีเท่ากับ 1 ตัง

ราคากกล้วยไข่จะแตกต่างกันไปในแต่ละปีไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับราคาตลาดคุณภาพของกล้วยไข่ และเทศกาลงานบุญที่ใช้กล้วยไข่เป็นผลไม้สำหรับถวายพระ ได้แก่ เทศกาลสารทไทย ช่วงประมาณเดือนกันยายนหรือเดือน 10 ของไทย จะมีประเพณีถวายกระยาสารท และใช้กล้วยไข่เป็นเครื่องเคียงกับกระยาสารทถวายพระ เทศกาลงานบุญอื่น ๆ ที่ใช้กล้วยไข่ ได้แก่ ทอดผ้าป่าและทอดกฐิน กล้วยไข่ที่ให้ผลผลิตในช่วงนี้จะมีตลาดที่กว้างและขายได้ราคาดี ปกติกล้วยไข่จะออกสู่ตลาดตั้งแต่เดือนกรกฎาคม และจะออกสู่ตลาดมากในช่วงเดือนกันยายนถึงเดือนตุลาคม

อุปสรรคที่ทำให้ชาวสวนจำหน่ายผลผลิตไม่ได้ราคาดี เนื่องจากถูกตัดราคาจากพ่อค้าที่มารับซื้อ ปริมาณผลผลิตมากเกินไป และความไม่แน่นอนของราคา อย่างไรก็ตาม ปัญหาอุปสรรคดังกล่าวไม่รุนแรงนัก ชาวสวนกล้วยไข่ยังมีความพอใจในราคาที่จำหน่ายได้อยู่

1.3 การส่งเสริมการผลิตและการจำหน่ายกล้วยไข่ของจังหวัด

กำแพงเพชร

กล้วยไข่เป็นไม้ผลที่จังหวัดกำแพงเพชรให้ความสำคัญ และมีนโยบายส่งเสริมการผลิตและจำหน่าย ด้านการผลิต จังหวัดกำแพงเพชรถูกกำหนดแผนการปลูก โดยมีเป้าหมายเพิ่มพื้นที่การปลูกแต่ละปีให้มากขึ้น และส่งเสริมให้มีการปรับปรุงด้านการผลิตเพื่อให้กล้วยไข่มีคุณภาพและมีการกระจายผลผลิตสม่ำเสมอ ไม่ให้ปริมาณผลผลิตตกอยู่ในฤดูกาลใดฤดูกาลหนึ่งมากเกินไป แผนการผลิตกล้วยไข่ได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการเกษตรของจังหวัดปี 2530-2534 เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6

การส่งเสริมการจำหน่าย จังหวัดกำแพงเพชรมีนโยบายส่งเสริมการตลาดและ การจำหน่ายกล้วยไข่โดยจัดให้มีงานประจำปี คือ งานสารทไทยกล้วยไข่-เมืองกำแพงเพชร ซึ่งจัดในช่วงสิ้นเดือน 10 ของไทย มีวัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงของกล้วยไข่อันเป็นผลไม้เศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชรให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย ซึ่งจะช่วยให้การตลาดกล้วยไข่ขยายตัวมากขึ้น

2. การตลาดของกล้วยไข่ในต่างประเทศ

2.1 การส่งออก

กล้วยไข่เป็นสินค้าเกษตรตัวใหม่ และจัดเป็นผลไม้เพื่อการส่งออกที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำลังผลักดันให้มีการจำหน่ายไปยังต่างประเทศอย่างกว้างขวาง โดยเร็ว เนื่องจากกล้วยไข่เริ่มมีการส่งออกเมื่อไม่นานมานี้ ข้อมูลการส่งออกกล้วยไข่ในช่วงก่อนปี 2531 จึงมิได้แยกไว้ต่างหากโดยเฉพาะแต่จะรวมอยู่ในหมวดกล้วยรวม และเริ่มแยกไว้ต่างหากเมื่อปี 2531 เป็นหมวดกล้วยไข่สด มีชื่อส่งออกเป็นภาษาอังกฤษชื่อ Dainty Bananas หรือ Kluai Khai fresh

การส่งออกกล้วยไข่ของประเทศไทย ตลาดใหญ่ที่สำคัญที่สุด คือตลาดฮ่องกง ปริมาณการส่งออกกล้วยไข่ไปยังประเทศฮ่องกงปี 2531 เท่ากับ 1,397,485 กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่า 8,729,448 บาท รองลงมาได้แก่ บรูไน ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ ลาว มาเลเซีย และประเทศอื่น ๆ ในช่วง 4 เดือนแรกของปี 2532 มีการส่งออกกล้วยไข่ไปฮ่องกงรวมทั้งสิ้น 397,354 กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่า 2,891,482 บาท และส่งออกไปสิงคโปร์ประมาณ 11,000 กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่า 97,251 บาท ดังรายละเอียดที่แสดงไว้ในตารางที่ 3.5 และตารางที่ 3.6

ตารางที่ 3.5 ข้อมูลการส่งออกกล้วยไข่จำหน่ายต่างประเทศ ปี 2531

ประเทศ	ปริมาณ(กก.)	จำนวนเงิน(บาท)
บรูไน	2,887	18,995
แคนาดา	30	210
สวิสเซอร์แลนด์	18	182
เดนมาร์ก	22	933
ฝรั่งเศส	750	11,215
อังกฤษ	44	448
ฮ่องกง	1,397,485	8,729,448
ญี่ปุ่น	28	317
ลาว	200	1,000
มาเลเซีย	200	1,905
เนเธอร์แลนด์	311	2,142
รวม	1,401,975	8,766,795

ที่มา : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ 3.6 ข้อมูลการส่งออกกล้วยไข่ไปจำหน่ายต่างประเทศ (มกราคม-เมษายน 2532)

ประเทศ	มกราคม		กุมภาพันธ์		มีนาคม		เมษายน		รวม	
	ปริมาณ (กก.)	จำนวนเงิน (บาท)	ปริมาณ (กก.)	จำนวนเงิน (บาท)	ปริมาณ (กก.)	จำนวนเงิน (บาท)	ปริมาณ (กก.)	จำนวนเงิน (บาท)	ปริมาณ (กก.)	จำนวนเงิน (บาท)
ฮ่องกง	116,895	697,357	81,260	542,651	138,842	1,185,820	62,772	489,804	397,354	2,891,482
สิงคโปร์	-	-	11,000	97,251	-	-	-	-	11,000	97,251

ที่มา : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์